

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchádzač

JUDr. Petr Černý, Ph.D.

Habilitačná práca

Základní instituty shromažďovacího práva

Oponent

Doc. Mgr. Ján Škrobák, PhD.

**Pracovisko oponenta,
inštitúcia**

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta,
Slovenská republika

Na základe uznesenia habilitačnej komisie a menovania prof. JUDr. Petrom Průchom, CSc. v rámci habilitačného konania vedeného v odbore Správne právo a právo životného prostredia na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity som spracoval oponentský posudok na habilitačnú prácu habilitanta pána doktora Petra Černého.

Habilitačná práca bola spracovaná na veľmi aktuálnu tému Základní instituty shromažďovacího práva. Aktuálnosť tejto témy v demokratických európskych štátoch je možné konštatovať univerzálne. Osobitne to platí v dôsledku dopadov pandémie Covid-19, ktorá spôsobom pred dvoma rokmi ešte netušeným testuje aplikáciu inštitútov zhromažďovacieho práva a takisto aj jeho obmedzovanie. Posledného poldruha roka prinieslo zvýšený záujem niektorých spoločenských skupín zhromažďovať sa a s využitím zhromažďovacieho práva prejavovať svoje politické postoje, na druhej strane epidemiologické hľadisko vedie orgány verejnej moci k reštrikciám tohto práva. Vo viacerých, ak nie všetkých, členských štátoch EÚ, viedlo toto pnutie aj násilným konfliktom medzi účastníkmi zhromaždení a políciou. Stotožňujem sa však s postrehom autora uvádzaným na s. 19, že téza, že zhromažďovacie právo bude dnes narážať na záujmy štátu chránené policajnými zložkami, je už zastaralá a aktuálnejšími sú skôr horizontálne strety rovnocenných ľudských práv rôznych subjektov a že štát sa tak z "najväčšieho ohrozovateľa" dostal do pozície, keď je skôr len arbitrom. Otázkou pravda je, či to rovnako vnímajú aj napríklad odporcovia protipandemických opatrení, ktorí neraz aj obmedzovanie práva slobodne sa zhromažďovať označujú ako prejavy "fašizmu" či "diktatúry".

Habilitant sa rozhodol ísť možno trochu nekonvenčnou cestou v tom zmysle, že pozornosť v menšej miere zameriaval na inštitúty zákazu zhromaždenia či rozpustenia zhromaždenia (k tomu pozri s. 12). Úplne sa však týmto témam pochopiteľne nevyhol (napríklad sa zaoberá obmedzeniami zhromažďovacieho práva v kontexte dôvodov na zákaz zhromaždenia, otázkou účelu zhromaždenia, alebo otázkou "preventívneho" zákazu zhromaždenia). Súhlasím s postrehom autora (i keď formulovaného inými slovami), že tieto dva problémy sú zrejme v určitom zmysle "obohranými pesničkami" v právnickom diskurze. Autor pritom svojou prácou dobre ilustroval, že problémov, ktoré sa spájajú s právnymi aspektmi zhromažďovania, je podstatne viac – počnúc už samotnou otázkou, čo je zhromaždenie (k tomu pozri pomerne rozsiahlu a kvalitne spracovanú stať 2.1), a jej priam filozofickou podotázkou – "stačia dvaja, alebo treba troch"?

Zvýraznil by som niektoré ďalšie pasáže práce, ktoré ma osobitne zaujali:

Patrí medzi ne napríklad pojednanie o priestorovej limitácii zhromažďovacieho práva (s. 32 a nasl.), osobitne však vo vzťahu k okoliu volebných miestností (s. 42), kde by ma bolo bývalo potešilo aj hlbšie rozobratie témy (napriek tomu, že český zákon takéto obmedzenie neobsahuje). Veľmi zaujímavé je pojednávanie o strete práva na slobodné zhromažďovanie a vlastníckeho práva (stať 1.6), ktoré dobre ilustruje aj tézu prevalencie skôr horizontálnych kolízií zhromažďovacieho práva s právami iných osôb. V tejto stati autor uvádza, že "je zřejmé,

že v niektorých prípadoch musí vlastnícke právo ustúpiť a není ve své podstatě neomezené, avšak kdy se tak má stát není dosud komplexně a uspokojivě vyřešeno". V tejto súvislosti však nadohľuje aj zaujímavú otázku náhrady takto spôsobenej škody (s. 63). Zaujímavá je otázka tzv. virtuálnych zhromaždení (s. 74 a nasl.). K aktuálnym problémom zhromažďovacieho práva patria dlhodobejšie zhromaždenia, spojené napríklad s fenoménom prespávania na verejných priestranstvách, stanovými mestečkami či dokonca squatterstvom. I tieto problémy autor tematizuje.

Do kontextu tézy o horizontálnom konflikte základných práv a slobôd zapadá aj stať 2.4, zaoberajúca sa protidemonštráciami a blokačnými zhromaždeniami. Z empirických poznatkov vyplýva konštatovanie, že tento problém sa v ostatných rokoch rozšíril a je často spojený aj s prejavmi verbálnej agresivity, ba až fyzického násillia, a to v miere, ktorá chvíľami prináša neblahé spomienky na 30. roky 20. storočia. Oceňujem preto, že autor sa tejto téme venoval. Zaoberal sa pritom aj špecifickými aspektmi tejto problematiky – prípadmi, keď "protizhromaždenie" nemá aspoň napohľad politický charakter.

Aj vo vzťahu k slovenským reáliám považujem za podnetné autorovo pojednanie o zvolávateľovi, najmä vo vzťahu k diskriminácii právnických osôb v rovine správneho trestania. Zaujalo ma aj pojednanie v stati 3.3.1 o možnosti vylúčiť osoby z okruhu účastníkov zo strany zvolávateľa, kde autor správne upozorňuje na kolíziu zákonných práv týchto subjektov. Ako osobitnú kategóriu osôb v tomto kontexte skúma novinárov.

Autor sa zaoberá aj problematikou zákazu zakrytia tváre, pričom jeho pohľad na ústavnú konformitu existujúcej úpravy v ČR je kritický. V tomto smere by možno mohlo byť zaujímavé zaoberať sa aj osobitosťami uplatňovania tohto zákazu v čase zvýšeného ohrozenia verejného zdravia, keď naopak prekryvanie pre identifikáciu osoby významných častí tváre právo môže naopak nariaďovať.

Autor upozorňuje na viaceré ďalšie prvky zákonnej úpravy, ktoré by mohli byť vnímané ako problematické z hľadiska ústavnej konformity (napríklad stať 3.2.5 a možná diskriminácia právnických osôb a zahraničných právnických osôb).

Práca obsahuje historický exkurz i pojednanie o medzinárodnoprávnom rozmere problematiky. Pokiaľ ide o komparatívny rozmer práce, autor sa zameriava najmä na nemeckú právnu úpravu a aplikačnú prax, v menšej miere i na iné štáty (Rakúsko, Slovensko, Maďarsko, Poľsko a v menšej miere ďalšie). Z práce vyplýva záver o existencii niektorých osobitostí nemeckej úpravy, pre ktoré v ČR zrejme nie je ani priestor, a podľa autora ani potreba (napríklad zákaz nosenia uniforiem na zhromaždeniach). V tejto súvislosti na jednej strane možno súhlasiť s argumentáciou autora o výrazne odlišných historických skúsenostiach Nemecka, no na druhej strane, možno pripomenúť, že to nie je tak dávno, čo znepokojenie vyvolávali polovojskové zoskupenia v uniformách v SR (Slovenská pospolitosť) či v Maďarsku (Maďarská garda – na tú napokon autor v práci aj – aj keď v trochu inom kontexte – referuje /s. 59 a s. 217/). Hoci uvedené zoskupenia sú už minulosťou, na Slovensku aktuálne v uniformách vojenského strihu zvyknú na verejnosti pochodovať tzv. Slovenskí branci a s tzv. "domobranami" som registroval problémy aj v ČR. Domnievam sa preto, že ani v našom priestore nie je tento problém celkom irelevantný (čím netvrdím, že som za to, aby sa zakázala účasť na zhromaždeniach v uniformách). V tejto súvislosti by bolo zaujímavé zaoberať sa aj fenoménom "black bloc", ktorý sa v posledných dvoch desaťročiach zjavuje najmä na extrémnejšie ladených zhromaždeniach.

Autor veľmi dobre komunikuje s judikatúrou – či už českých, alebo iných národných súdov, ale napríklad aj ESLP (k tomu pozri najmä – no nie len – s. 27 až 30).

Celkovo k obsahovej stránke môžem konštatovať, že práca predstavuje kvalitnú a zrelú vedeckú štúdiu, zjavne nadväzujúcu na kontinuálnu a systematickú vedeckú prácu autora. Prináša validné vedecké závery a preukazuje vedeckú vyspelosť habilitanta.

Autor ako prílohu k práci pripojil aj českú a nemeckú zákonnú úpravu zhromažďovania.

Po stránke formálnej, jazykovej, či systematickej nemám voči habilitačnej práci žiadne relevantné výhrady. Drobnú pripomienku by som smeroval k bibliografickým odkazom na pramene dostupné online. Vo vzťahu k metodológii po preštudovaní habilitačnej práce konštatujem, že autor zjavne použil štandardné vedecké metódy právnej vedy. V tomto smere

by som však bol býval uvítal, keby v práci výslovne spracoval aj metodológiu a charakteru práce ako vedeckého diela by svedčali aj výslovne formulované hypotézy a ich následná verifikácia alebo falzifikácia. Toto konštatovanie však nič nemení na – dodám výbornom – vedeckom charaktere posudzovaného textu, ktorý bolo potešením čítať.

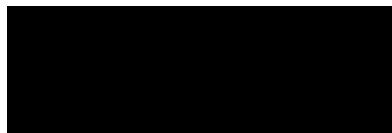
Otázky oponenta k obhajobe habilitačnej práce

1. Prosím habilitanta, aby sa vyjadril k problematike účasti na zhromaždeniach v štýle tzv. „black bloc“, tj. fakticky v uniformnom čiernom oblečení a niekedy s čiastočným zahalením hlavy a tváre. Bolo by možné vnímať takéto zhromaždenie ako „uniformované“?
2. Ako vníma habilitant otázku zahaľovania tváre na zhromaždeniach v kontexte súčasnej epidemiologickej situácie?

Záver

Habilitačná práca JUDr. Petra Černého, Ph.D. Základní instituty shromažďovacího práva **spĺňa** požiadavky štandardne kladené na habilitačné práce v odbore Správne právo a právo životného prostredia na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity.

Brusel, dňa 11. 11. 2021

Doc. Mgr. Ján Škrobák, PhD.